

نشانه‌هایی ارزشمند از صداقت

مهرداد احمدی‌شیخانی

روزنامه‌نگار

در واکنش به اعتراضات و ناآرامی‌های جاری در کشور، دو صدای کاملاً متفاوت از اجزاء مختلف دستگاه قدرت به گوش می‌رسد. در یک طرف ماجرا، سران قوای سه‌گانه ضمن بیان برخی سخنان هشدارآمیز، عمدتاً لحن ملایم و مسالمت‌جویانه‌ای در برابر معترضان در پیش گرفته‌اند و هر کدام به نحوی از لزوم تغییر در پاره‌ای سیاست‌ها و تحول در نحوهٔ اجرای آنها در کنار استقبال از «اعتراض اصلاح‌خواهانه» سخن گفته‌اند. این نوع واکنش مصالحه‌جویانه، در میان بعضی دیگر از مسئولان کشور نیز در حال تکرار است. در طرف دیگر ماجرا، شماری از نمایندگان مجلس و رسانه‌های منتسب به تندروترین بخش حکومت، طبق روال گذشتهٔ خود با لحنی زشت و سخیف نسبت به عموم مردم معترض، خواهان قلع و قمع آنها و تشدید فزایندهٔ قید و بندها و محدودیت‌های سیاسی و اجتماعی و فرهنگی در کشورند. اگر تا قبل از انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۴۰۰ «دوگانگی جناحی» در سطح قوای حاکم، این دو طیف از اصولگرایان را با هم متحد کرده بود، اما امروزه با وضعیت «یکگانگی قدرت» صف واحد آنها خواه ناخواه به هم خواهد خورد. معمولاً افرادی که در معرض پست‌های اجرایی سطح بالا قرار می‌گیرند، به دلیل بار سنگین تمشیت امور زندگی مردم و فشارهای ناشی از آن، به‌تدریج رگه‌هایی از عمل‌گرایی و واقع‌بینی در آنان ظهور و بروز می‌کند؛ اما حامیان و متحدان پیشین آنها که دور از این فشارها به سر می‌برند، در مقابل هرگونه تحولی موضع می‌گیرند و در برابر آنان قد علم می‌کنند. اکنون پدیدهٔ اعتراضات خیابانی، این شقاق و رویارویی را در بین دو طیف اصولگرایان از پره برون افکنده

نگاه حقوقدان

نظم زمامداری

به بهانه رصلاحیت حسن روحانی

علی رضایی

وکیل دادگستری

یکی از اصلی‌ترین کارویژه‌های قوانین اساسی در دنیا ایجادوتحکیم نظم در شیوه زمامداری حکومت‌هاست؛ به‌نحوی که می‌توان از این معیار به‌عنوان شاخصی در میزان حاکمیت قانون بهره گرفت. نظم و نسق داشتن امور به‌عنوان یک عامل اساسی در حکمرانی مطلوب، باعث توسعه و پیشرفت پایدار جوامع است و فقدان آن مشکلات عدیده‌ای را در حوزه‌های مختلف برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری، اجرا، نظارت و… بر کشور تحمیل می‌کند. وجودنظم در زمامداری منوط به‌قاعده‌مندبودن حکمرانی در تمامی ابعاد است؛ به‌عبارتی دیگر، فقدان ضابطه مشخص یا سیالیت و عملکرد دلخواهی در اعمال حاکمیت موجب درهم‌ریختگی سیاسی است و اولین قربانی آن نظام‌مستقر خواهدبود.

یکی از موضوعاتی که در طول دوران پس از انقلاب مورد مناقشه و اختلاف‌نظر بوده و همواره نظم زمامداری را به چالش کشیده، نحوه بررسی صلاحیت نامزدهای انتخاباتی توسط نهادهای حاکمیتی بوده است. در اینجا قصد ندارم مفهوم نظارت استصوابی و یا مباحثی چون «عدم احراز صلاحیت»، «ردصلاحیت» و… را از لحاظ حقوقی بررسی کنم. اساس یادداشت حاضر بررسی این پرسش است که آیا نهادهای نظارتی و در رأس آنها شورای نگهبان در طول چهل سال گذشته قاعده و معیار مشخصی در بررسی صلاحیت‌های داوطلبان انتخابات‌های گوناگون اعمال کرده‌اند یا خیر؟! و اگر پاسخ منفی است، این بی‌ضابطگی چه زیان‌هایی بر کشور ونظام تحمیل کرده و می‌کند؟!

بهترین شیوه‌ی بررسی و تعیین میزان قاعده‌مندی نهادهای بررسی‌کننده صلاحیت نامزدهای انتخاباتی مراجعه به گذشته و سوابق عملکرد آنهاست. از باب نمونه نحوه برخورد با نامزدی بهژاد نبوی در انتخابات‌های مختلف بسیار جالب توجه است. نبوی در انتخابات میان‌دوره‌ای مجلس سوم(۱۳۷۰)، مجلس چهارم(۱۳۷۲)، میان‌دوره‌ای مجلس پنجم(۱۳۷۶) و مجلس هفتم(۱۳۸۲)؛ رصلاحیت و در انتخابات مجلس پنجم(۱۳۷۴) و مجلس ششم(۱۳۷۸)؛ تأیید صلاحیت شده است! مثال دیگر علی مطهری است که گرچه در انتخابات مجلس هشتم، نهم،دهم واجدصلاحیت بود؛ ولی ناگهان در سال ۱۳۹۸ صلاحیت خود را از دست داد و اکنون برای انتخابات اسفندماه صلاحیت ازکف‌رفته‌اش رادوباره باز یافته است.

و از این به بعد هم روزبه‌روز شدیدتر می‌شود. به نظر هیچ راه عملی برای پیشگیری از این روند محتوم وجود ندارد، زیرا در فضای انتزاعی می‌توان به‌رغم اختلاف‌نظرهای بنیادی، با یکدیگر اظهار دوستی و اتحاد کرد؛ اما وقتی پای مسائل اجرایی در میان باشد، فقط یک برنامه یا رویکرد می‌تواند مبنای عمل قرار گیرد وبرنامه‌ها و رویکردهای متفاوت به‌ناچار باید کنار گذاشته شود. برنامه و رویکرد دو طیف اصولگرایان، دو جهت متفاوت پیدا کرده است. طیف مایل به عملگرایی، پی برده است که از طریق افزایش فشارها و نادیده گرفتن علایق عموم و تداوم خصومت با جهان خارج، نمی‌توان ثبات سیاسی و اجتماعی لازم را برای استمرار ادارهٔ کشور پدید آورد و از همین رو، لاجرم باید تعدیل‌هایی را در پاره‌ای سیاست‌ها و رفتارها تحقق بخشید. طیف مایل به بنیادگرایی اما تشدید قیدوبندها و استفاده از اهرم زور و سرکوب را تنها راه بقای خود تصور می‌کند و بدون هیچ مجامله‌ای خواهان الگوبرداری از نظام توتالیتر کرهٔ شمالی در ایران است.

الگوبرداری از کرهٔ شمالی نه رُیا بلکه کابوسی است که به دلایل بی‌شمار در کشور ما تعبیر نخواهد شد. این تصورات فقط زادهٔ ذهن‌های کاملاً منقطع از واقعیات بدیهی جامعهٔ ایران است که کوچک‌ترین درکی از ضرورت‌های ثبات سیاسی در جوامع امروزی ندارند و تنها هنرشان دامن زدن به تشنج و ناآرامی در سطح جامعه است. با این همه، این طیف تندرو، از تعقیب اهداف خود دست شسته و حتی می‌کوشد ناآرامی‌های جاری در کشور را دستاویزی برای اعمال فشار علیه طیف مایل به عمل‌گرایی و به‌دست گرفتن ابتکار عمل برای تحقق آرزوهای دور و دراز خود قرار دهد. از همین رو، افزون بر شکاف و شقاق آشکاری که بین گفتمان دو طرف رخ داده است، بروز چالش واقعی در پشت پرده نیز بین آنها قابل حدس و گمان است. به واقع تعلیق نظام تصمیم‌گیری در یک سال گذشته تا اندازه‌ای نتیجهٔ همین انشقاق است، اما بروز ناآرامی‌های جاری، دیگر فرصتی برای تعلیق تصمیم‌گیری باقی نگذاشته است. از همین رو، یکی از این دو طیف ناچار است طیف دیگر را به حاشیه براند و برنامه خود را عملی کند. بر خلاف ظاهر اوضاع، این مهمترین چالش سیاسی پیش روی نظام تصمیم‌گیر کشور است و جهت عملی حرکت آیندهٔ کشور را تعیین خواهد کرد.

تیتریک HEADLINE ONE

۲

جدال بودجه‌ای دولت و مجلس

مجلس دخل و خرج دولت در سال ۱۴۰۳ را تعیین کرد

الهه ابراهیمی

دبیر گروه خبر

درست در زمانی که دولت ومجلس در حال تعیین تکلیف دخل وخرج سال آینده کشور هستند، بازارهای مالی (به جز بورس) در مدار صعودی در حرکت هستند. درست زمانی که دولت و مجلس در جدال بر سر بودجه ۱۴۰۳ هستند، مردم بی تفاوت از این جدال با افزایش قیمت‌ها در صف خرید دلار، سکه و طلا هستند تا بتوانند کمی ارزش پول شان را حفظ کنند. با این حال نمایندگان مجلس یازدهم که انتخابات مجلس را در پیش دارند، تنها در روز گذشته ۲۷ همت بار مالی جدید در دو تبصره ۱۳ و ۱۵ به بودجه اضافه کردند؛ اقدامی که چند روز پیش در زمان بررسی تبصره ۸ لایحه بودجه منابع هدفمندی یارانه انجام شده بود که از دید رئیس سازمان برنامه‌ویودجه موجب ناترازی بودجه سال آینده می‌شود. این اقدام از سوی مجلس موجب شد تا رسانه‌های حامی دولت نسبت به رویه مجلس در تصویب بودجه انتقاد جدی کنند؛ هرچند که سیاست مجلس در بررسی بودجه سال آینده در استانه انتخابات، کاملاًسیاسی است. برای نمونه تأکید بر افزایش ۲ درصدی حقوق و دستمزدها در سال آینده، تخصیص یک درصدی مالیات بر ارزش افزوده برای متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان لشکری و کشوری، افزایش بودجه صدوسیمای و قوه قضائیه و غیره همگی بیش از آنکه بیانگر دقت نظر نمایندگان باشد، تلاش برای جذب آرای بیشتر است.

روز گذشته جزئیات بخش اول لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ توسط نمایندگان مجلس به تصویب رسید و دولت باید در اولین فرصت بخش دوم بودجه مربوط به جداول را تقدیم مجلس کند. بخش دوم لایحه بودجه بعد از تأیید شورای نگهبان در مصوبات لایحه بودجه در بخش اول، بررسی خواهد شد. بر این اساس در

عوامل مربوطه در حال حاضر در حال بررسی موضوع برای انجام ایمن‌سازی و اسفالت معبر برای ایجاد امکان تردد مردم به‌طوری که به آن بنای قدیمی آسیبی نرسد، هستند تا سپس اقدامات لازم در قبال آن بنا انجام شود.»

هنوز میراثی بودن این بنای قدیمی مشخص نشده بود که ایمن‌سازی آن توسط شهرداری شروع شد. روابط عمومی شهرداری منطقه ۱۱ تهران در واکنش به انتقادات بسیاری که از اقدام به ایمن‌سازی شده بود، اطلاعاتی منتشر و در آن اعلام کرد: «پس از تلاش بی‌وقفه شب گذشته همکاران معاونت فنی و عمرانی شهرداری منطقه ۱۱ طی بامداد بارانی تهران با هدف تسهیل تردد صبحگاهی شنبه، گود ایجاد شده در خیابان کارگر ضلع شمالی میدان قزوین مرتفع شد و صبح امروز مورخ ۷ بهمن شاهد تردد روان خودروها در خیابان کارگر جنوبی هستیم. شایعاتی مبنی بر کشف حمام تاریخی و ملک میراثی تحت خیابان کارگر مطرح شده که واقعیت ندارد و طبق شواهد و تصاویر، یک سرویس بهداشتی عمومی با الی۳۴ چشمه تحت این مسیر در فرونشست دیده شده است که با کارشناسی اولیه فاقد قدمت میراثی است.» محسن سعادتی، معاون میراث فرهنگی استان تهران نیز متن مکتوبی که برای ایسنا فرستاد، تأکید کرد: «براساس بررسی‌های به‌عمل‌آمده، این محدوده شامل یک راهرو زیرزمینی و چندین سرویس بهداشتی است که با توجه به مصالح به‌کار رفته شامل آجر و استفاده از تیرآهن در پوشش سقف و عدم وجود هیچ‌گونه تزئینات و معماری تاریخی، بنای مکشوفه «معاصر» است. شایان ذکر است محدوده مذکور خارج از حصار ناصری بوده و همچنین براساس تصاویر هوایی سال ۱۳۱۹ و ۱۳۲۵ به صورت معبر بوده است.»

فرونشست‌ها مخاطره جدی شهر تهران

علی بیت‌اللهی، رئیس مرکز تحقیقات راه مسکن و شهرسازی فرسوده شدن تهران، حفره‌های زیرزمینی پایتخت زیاد است؟ به هم‌میهن گفت: «قطع به یقین پاسخ مثبت است. علاوه بر بناهای مدفون در محدوده میانی و به سمت جنوب کلانشهر تهران، متأسفانه وجود رشته‌قنات‌های متعدد رهاشده و مدفون در پایتخت حفرات بسیاری در زیر ساختگاه این شهر ایجاد کرده‌اند؛ کنال‌هایی که طول آنها حداقل در قسمت‌های شناسایی شده به بیش از ۵۵۰ کیلومتر می‌رسد. نیمه‌قنات‌هایی که بیش از ۵۰هزار حلقه در محدوده شهر از شمال به جنوب گسترش دارند که نشان می‌دهد این عارضه‌ها و حفراتی که در زیرسطح زمین -به‌ویژه در مناطق میانی و جنوب شهر- بسیار هستند که گاه فروریزش‌های بسیار خطرناکی نیز ایجاد می‌کنند.» او با اشاره به اینکه گزارش‌هایی در خصوص فروریزش میدان قیام، محمدیه، چهارراه مولوی، سه‌راه خیام و… منتشر شده است، افزود: «چند ماه پیش در مسیر فرونشست خیابان کارگر جنوبی، در خیابان کارگر ضلع شمالی میدان انقلاب نیز فروریزش سطحی رخ داد و خوشبختانه هر دو اتفاق بدون تلفات جانی و خسارت‌های قابل ملاحظه بودند. اما این رخدادها هشدارهای زمین به‌ویژه در تهران به ما است برای آنکه توجه ویژه‌ای به کاهش خطرات فروریزش‌ها، حفرات و فرونشست‌ها داشته باشیم.»

بیت‌اللهی تأکید کرد: «حفرات طولی در محدوده شهرری، تقاطع

تیتریک

HEADLINE ONE

گزارش یک

جدال بودجه‌ای دولت و مجلس

مجلس دخل و خرج دولت در سال ۱۴۰۳ را تعیین کرد

الهه ابراهیمی

دبیر گروه خبر

بررسی رسیدگی به گزارش کمیسیون تلفیق لایحه بودجه ۱۴۰۳ بخش هزینه‌ای در جلسه علنی صبح دیروز مجلس شورای اسلامی، در بخش اول، به شرح زیر با ۱۶۰ رای موافق، ۲۸ رای مخالف و بدون رای منتهع از مجموع ۱۹۲ نماینده حاضر ماده واحد لایحه بودجه را تصویب کردند؛ ماده واحد- بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور از حیث منابع و مصارف بالغ بر ۶۴ میلیون و ۵۸۷ هزار و ۱۲۳ میلیارد و ۹۹۷ میلیون ریال به شرح زیر است:

الف- منابع بودجه عمومی دولت از لحاظ درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی و مصارف بودجه عمومی دولت از حیث هزینه‌ها و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی بالغ بر ۲۸ میلیون و ۳۷۱ هزار و ۴۰۰ میلیارد ریال شامل: ۱- منابع عمومی بالغ بر ۲۵ میلیون و ۶۲۰ هزار و ۴۰۰ میلیارد ریال - درآمد اختصاصی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی بالغ بر ۲ میلیون و ۷۵۱ هزار ریال ب- بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت از لحاظ درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار بالغ بر ۳۷ میلیون و ۴۱۵ هزار و ۷۲۳ میلیارد و ۹۹۷ میلیون ریال و از حیث هزینه‌ها و سایر پرداخت‌ها بالغ بر ۳۷ میلیون و ۴۱۵ هزار و ۷۲۳ میلیارد و ۹۹۷ میلیون ریال که مبلغ یک میلیون و ۲۰۰ هزار میلیارد ریال مبالغ دو بار منظور شده از سر جمع بودجه کل کشور کسر می‌شود.

حاشیه برخی از تبصره‌های لایحه

در جریان بررسی تبصره ۸ لایحه بودجه منابع هدفمندی یارانه، نمایندگان مجلس تصمیماتی اتخاذ کردند که به گفته رئیس سازمان برنامه و بودجه منجر به ناترازی بودجه خواهد شد. داوود منظور ادعا کرده است که براساس الزام مجلس، دولت باید ۱۷۰ همت از اموالش را بفروشد و به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت کند، تا حق بیمه‌هایی که در سال‌های گذشته پرداخت

ادامه از صفحه اول

آیت‌الله سعیدی با بزرگراه آزادگان، امتداد کمربندی آزادگان و نقاط مختلف در بخش‌های جنوبی شهر تهران مشاهده می‌شود. علاوه بر آن گستره جنوب و جنوب غربی تهران، کل مناطق ۱۷، ۱۸ و ۱۹ دچار فرونشست مستمری شده‌اند که حداقل از اوایل دهه ۷۰ ثبت و شناسایی شده که گاهی اوقات سرعت نشست در آنها به بیش از ۲۰ و حتی ۲۴ سانتی‌متر در سال رسیده است. این فرونشست‌ها به سمت شهریار و جنوب استان البرز گسترش پیدا می‌کند و عده‌های فرونشستی نیز بسیار قابل ملاحظه در مقایسه با اعداد فرونشست در کشورهای مختلف دنیااست. خطر فرونشست یک مخاطره جدی برای محدوده شهر تهران است.»

تهران نیاز مند شهر زیرزمینی

آنطور که منابع رسمی اعلام کردند بسیاری از حفره‌های زیرزمینی به دلیل فرسودگی تاسیسات زیرزمینی به وجود آمده است. زمانی که مقرر شد فاضلاب در تهران تاسیس شود، ایجاد شهر زیرزمینی نیز مطرح شد. این پیشنهاد به دلیل آن مطرح شد که علاوه بر راه اندازی فاضلاب تهران، تاسیسات زیرزمینی نیز در دسترس قرار گیرد و نیازی نباشد که معابر شهر را برای دسترسی به تاسیسات حفاری کنند. رئیس مرکز تحقیقات راه مسکن و شهرسازی درباره لزوم ایجاد شهر زیرزمینی برای تهران گفت: «در حاشیه خیابان کارگر جنوبی - میدان قزوین - مشخص است در جنب دیوار مدفون سازه‌ای - که احتمال دادند حمام است - خطوط انتقال مخابرات و… وجود دارد که قطع شده است. در زیرساخت‌ها خطوط انتقال آب، فاضلاب، مخابرات و حتی برق عموماً با هدف تاب‌آوری بالا و کاهش آسیب‌پذیری مسیرهای ویژه قابل تردد و زیرزمینی بازده مطلوبی در سرویس دهی، تعمیر، نگهداری و حتی کاهش خطرات سیل و زلزله داشته است. متأسفانه تهران اجرایی شدن این زیرساخت آنقدر خطوط پرکنده در سطح شهر تهران وجود دارد که این اقدام از نظر تنوریک مطلوب است اما از دیدگاه عملی امکان‌پذیر نیست چراکه در تهران لوله‌های آبی با قدمت بیش از ۶۰ سال وجود دارد که حتی برخی از مسیرهای عبور این لوله‌های آب شناسایی نشده است. در حقیقت زمانی که احداث شده به نقشه درنیامده و در حال حاضر مشخص نیست وضعیت آنها چیست. برای تحول در چنین زیرساخت‌هایی طبیعی است منطقه به منطقه و حتی محله به محله و به‌صورت بلوک‌های مجزا شروع شود. باید از یک جایی شروع کرد در غیراین صورت در اینگونه حوادث انشعابات گاز، آب، مخابرات و برق گسیخته شده و مشکلات عدیده‌ای را به وجود می‌آورد. از دیدگاه نظری و تئوری ساخت شهر زیرزمینی اقدام درستی است اما از دیدگاه اجرایی بسیار حجیم، پرهزینه و زمان بر خواهد بود.»

او بیان کرد: «واقعیت این رخدادها هشدارهایی است که به فرونشست‌ها تنها در تهران بلکه در کشور اهمیت دهیم. استان کرمان با ۴۲ سانتی‌متر فرونشست بیشترین رقم فرونشست در کشور را دارد. فرونشست در استان البرز بالای ۳۰ سانتی‌متر ثبت شده است. تمام استان اصفهان، شیراز و… درگیر فرونشست شده‌اند. تنها استانی که آثار محسوس فرونشست ندارد، گیلان است. در نیمه شرقی استان مازندران - که نسبت به دیگر استان‌ها پر آب است - فرونشست به ۱۰ سانتی‌متر هم رسیده است.»